

12 Αυγούστου, 1994

[ΠΙΚΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

G.A.P. ESTATE LIMITED,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ ΤΟΥ
ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υποθεση Αρ. 395/93)

-
- 5 Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Κατάργηση της
δίκης — Ανάκληση της προσβαλλόμενης πράξης — Το Άρθρο 146.6
του Συντάγματος ως προς τη ζημία που τυχόν υπέστη ο αιτητής από
την ανακληθείσα προσβαλλόμενη πράξη — Συγκρουόμενη νομολο-
γία σχετικά με την ερμηνεία και εφαρμογή του Άρθρου 146.6 — Πα-
ραδεκτό της προσφυγής σε συνδυασμό με την ανάκληση της επίδικης
10 απόφασης — Δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου βάσει του
Άρθρου 146 — Επίλυση της σύγκρουσης των προηγούμενων και δε-
σμевτικών αποφάσεων στην κριθείσα περίπτωση με επιλογή εφαρ-
μογής της αρχής της μιας εκ των δύο — ο αιτητής δικαιούται να
αξιώσει την ακύρωση της παράνομης προσβαλλόμενης πράξης ανε-
ξάρτητα από το γεγονός της ανάκλησής της πριν από την ολοκλήρω-
ση της ακρόασης της προσφυγής.
- 15 Συνταγματικό Δίκαιο — Σύνταγμα — Άρθρο 146, παράγραφος 6 — Ερ-
μηνεία της παραγράφου 6 στα πλαίσια του όλου περιεχομένου της
ρύθμισης του Άρθρου 146.

- 20 Οι ανωτέρω επικεφαλίδες αναφέρονται στα νομικά ζητήματα η
πραγμάτευση των οποίων καλύπτει το σύνολο του κειμένου της από-
φασης.

Η προσφυγή επιτυγχάνει με έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Παπαδόπουλλος v. Δημητριάδης (1989) 3 Α.Α.Δ. 973,

Vakis v. Republic (1985) 3 C.L.R. 534,

5

Christodoulides v. C.Y.T.A (1988) 3 C.L.R. 1162,

Republic v. Louca a.o. (1984) 3 C.L.R. 241,

10

Payiatas v. Republic (1984) 3 C.L.R. 1239,

Young v. Bristol Aeroplane Co. [1946] 1 All E.R. 98.

Προσφυγή.

15

Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ'ων η αίτηση με την οποία απορρίφθηκε αίτηση των αιτητών για την παροχή άδειας για την πώληση οινοπνευματοδών.

20

A. Χαβιαράς, για τους Αιτητές.

M. Τσαγγαρίδης, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ'ων η αίτηση.

Cur. adv. vult. 25

ΠΙΚΗΣ, Δ.: Οι καθ'ων η αίτηση απέρριψαν την αίτηση της αιτήτριας εταιρείας (αιτητές) για την παροχή άδειας για την πώληση οινοπνευματωδών. Μετά την υποβολή των αγορεύσεων και πριν την ορισθείσα ημερομηνία για τη διευκρίνιση των εκατέρωθεν θέσεων, που συνιστά το τελικό στάδιο ακρόασης της προσφυγής, οι καθ'ων η αίτηση ανακάλεσαν στις 23/3/94 την εκκαλούμενη απόφαση ως ανυπόστατη. Η πράξη ανακλήθηκε, όπως εισηγήθηκε ο δικηγόρος της Δημοκρατίας, επειδή κρίθηκε παράνομη λόγω παρέκλισης από τα θέσμιμα της χρηστής διοίκησης. Η απόφαση λήφθηκε χωρίς να τηρηθούν πρακτικά, παράλειψη που καθιστούσε αδύνατη την άσκηση δικαστικού ελέγχου και προοιωνίζε την ακύρωση της απόφασης. Μετά την ανάκληση λήφθηκε νέα απορριπτική απόφαση η οποία δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας. Ότι θα μας απασχολήσει - και αυτό είναι το κρίσιμο θέμα - είναι αν η ανακλητική απόφαση αποστέρησε την προσφυγή του αντικειμένου της.

30

35

40

Οι λόγοι για τους οποίους ανακλήθηκε η επίδικη απόφαση ευ-

5 ρίσκουν έρεισμα στο διοικητικό φάκελο και καθιστούν ολοσδιό-
λου άκυρη την προσβαλλόμενη απόφαση βάσει του Άρθρου
146.4(β) του Συντάγματος. Παρά τη διαπίστωση αυτή, που συνι-
στά κοινό έδαφος, οι καθ'ων η αίτηση υποστήριξαν ότι η ανά-
κληση αποστέρησε την προσφυγή του αντικειμένου της επειδή
10 δεν άφησε οποιοδήποτε κατάλοιπο ζημίας που θα μπορούσε να
αποτελέσει το αντικείμενο πολιτικής αγωγής κάτω από το Άρθρο
146.6 του Συντάγματος. Τις θέσεις τους υποστηρίζουν στην από-
15 φαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην **Παπαδό-
πουλλος v. Δημοκρατίας** (1989) 3 Α.Α.Δ. 973, όπου αποφασίστη-
κε ότι η ανάκληση πράξης ή απόφασης αποστερεί την προσφυγή
του αντικειμένου της, εκτός αν καταφαίνεται, εκ πρώτης όψεως
ότι παραμένει ζημία ή βλάβη, η οποία δεν εξαλείφθηκε από την
ανάκληση. Το σχετικό απόσπασμα της απόφασης έχει ως εξής:

15 “Αφού λάβαμε υπόψη μας τις πρόνοιες των σχετικών παρα-
γράφων “ του Άρθρου 146 του Συντάγματος, τις βασικές αρ-
χές του “Διοικητικού Δικαίου και τη νομολογία του Δικαστη-
ρίου τούτου, “καταλήξαμε ότι το Ανώτατο Δικαστήριο δεν
20 εξετάζει την έκταση “των ζημιών, αλλά ερευνά αν εκ πρώτης
όψεως παραμένει ζημία ή “βλάβη, η οποία δεν εξαλείφθηκε
από την ανάκληση, για να “αποφασίσει αν η δίκη καταργείται
ή συνεχίζεται.”

25 Διάφορη υπήρξε η προσέγγιση του Δικαστηρίου σε δυο προη-
γούμενες πρωτόδικες αποφάσεις μου στην άσκηση της αναθεω-
ρητικής δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Στην **Vakis**
v. Republic (1985) 3 C.L.R. 534 και στη **Christodoulides v.**
CY.T.A. (1988) 3 C.L.R. 1162, κρίθηκε ότι η διάρθρωση του
30 Άρθρου 146 του Συντάγματος γενικά και, το κείμενο της παρα-
γράφου 6 ειδικά, καθιστά τη δικαστική ακύρωση παράνομης δι-
οικητικής πράξης, προϋπόθεση για τη διεκδίκηση αποζημιώσεων,
οπότεν ο αιτητής δικαιούται να αξιώσει σε κάθε περίπτωση, ανε-
ξάρτητα από τη ανάκληση της επίδικης απόφασης, την ακύρωσή
35 της. Η ακύρωση είναι απαραίτητη προς διασφάλιση του δικαιώ-
ματος που διαφυλάσσει στον επιτυχόντα αιτητή το Άρθρο 146.6.

40 Το παραδεκτό της προσφυγής εξαρτάται από τη φύση του
αντικειμένου της (εκτελεστή διοικητική πράξη, απόφαση ή παρά-
λειψη) και τις επιπτώσεις που έχει στα δικαιώματα του προ-
σφεύγοντα (άμεσος δυσμενής επηρεασμός ενεστώτος συμφέρο-
ντος). Το αντικείμενο της αναθεωρητικής διαδικασίας είναι η
αναθεώρηση της νομιμότητας της πράξης, απόφασης ή παράλει-
ψης, η οποία προσβάλλεται. Οι θεραπείες οι οποίες μπορούν να

αποδοθούν είναι αποκλειστικά εκείνες που προσδιορίζουν στην παράγραφο 4 του Άρθρου 146 του Συντάγματος. Πουθενά στο Άρθρο 146 συναρτάται η αναθεώρηση της πράξης με την ανάκλησή της. Εφόσον βέβαια η πράξη ανακληθεί και ο προσφεύγων εγκαταλείψει την προσφυγή, το ένδικο μέσο για την αναθεώρηση εκτελεστής διοικητικής πράξης, η δίκη καταργείται και τίθεται τέρμα στη διαδικασία [βλ. *Republic v. Louca and Others* (1984) 3 C.L.R. 241]. Η διαδικασία του Δικαστηρίου βάσει του Άρθρου 146 περιορίζεται αποκλειστικά στην αναθεώρηση της νομιμότητας της πράξης η οποία προσβάλλεται. Στερείται το Ανώτατο Δικαστήριο δικαιοδοσίας διερεύνησης των υλικών επιπτώσεων παράνομης διοικητικής πράξης αυτό εμπίπτει αποκλειστικά στη σφαίρα δικαιοδοσίας αρμόδιου πολιτικού δικαστηρίου όπως ορίζει το Άρθρο 146.6. Οι σφαίρες δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου βάσει του Άρθρου 146.1 και του αρμόδιου πολιτικού δικαστηρίου, βάσει του Άρθρου 146.6, διαχωρίζονται θεσμικά. Οι δυο δικαιοδοσίες δεν εφάπτονται σε κανένα σημείο.

Για τους πιο πάνω λόγους, διατηρώ επιφυλάξεις για την ορθότητα της απόφασης στην *Παπαδόπουλλος* εφόσον η διαπίστωση ύπαρξης ζημίας, έστω εκ πρώτης όψεως, φαίνεται να εκφεύγει του πεδίου της αναθεωρητικής δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου, βάσει του Άρθρου 146.1. Εν τούτοις θα την ακολουθούσα στο πλαίσιο εφαρμογής της αρχής του δικαστικού προηγούμενου (απόφαση ολομέλειας) αν δεν διαπίστωνα ότι συγκρούεται στο επίμαχο σημείο με προηγούμενη απόφαση της ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου, την *Payiats v. Republic* (1984) 3 C.L.R. 1239. Στην *Payiats* αποφασίστηκε ότι η ανάκληση της επίδικης διοικητικής πράξης δεν αποστέρησε την έφεση του αντικειμένου της. Η κατάληξη του Δικαστηρίου κατοπτρίζεται στο πιο κάτω απόσπασμα:

“Unless we have an application by the applicant to withdraw or abandon the appeal, we consider ourselves dutybound to proceed with the delivery of the judgment”.

(Σε ελληνική μετάφραση): “Εκτός αν έχουμε αίτηση εκ μέρους του αιτητή με την οποία να αποσύρει ή να εγκαταλείπει την έφεση, θεωρούμε καθήκον μας να προχωρήσουμε με την έκδοση της απόφασης”.

Στη συνέχεια, το Ανώτατο Δικαστήριο, για τους λόγους που επεξηγούνται στην απόφαση, επέτρεψε την έφεση και ακύρωσε την επίδικη διοικητική απόφαση [με την οποία είχε τεθεί ο εφε-

σειών (αιτητής στην προσφυγή) σε διαθεσιμότητα], ανεξάρτητα από την ανάκλησή της. Στην *Παπαδοπούλλου* (ανωτέρω) γίνεται αναφορά στην *Payiatas* (ανωτέρω) η αρχή όμως την οποία ενσωματώνει, δεν ακολουθήθηκε.

5

Όπου διαπιστώνεται σύγκρουση μεταξύ προηγούμενων αποφάσεων δικαστηρίου από τις οποίες δημιουργείται δέσμευση, παρέχεται η δυνατότητα επιλογής μεταξύ τους, ανάλογα με την κρίση του δικαστηρίου, για την ορθότητά τους [βλ *Young v. Bristol Aeroplane Co.* [1946] 1 All E.R. 98 (H.L.)].

10

Μπορεί να προβληθεί η θέση ότι η *Payiatas* διακρίνεται από την *Παπαδόπουλλος* επειδή η διοικητική πράξη του αποτέλεσε το αντικείμενο της προσφυγής είχε επικυρωθεί πρωτόδικα. Η διάκριση αυτή δεν μπορεί να ισχύσει εφόσον και στις δυο περιπτώσεις η ανάκληση αφορά στην πράξη που αποτελεί το αντικείμενο της αναθεώρησης, δηλαδή τη διοικητική πράξη ή απόφαση που προσβάλλεται.

15

Για τους λόγους που εκτίθενται παραπάνω, δε θα ακολουθησώ την *Παπαδόπουλλος*. Κρίνω ότι η *Payiatas*, καθώς και η *Vakis και η Christodoulides*, βασίζονται σε σωστή θεώρηση του Άρθρου 146. Ο προσφεύγων δικαιούται να αξιώσει, όπως αξιώνουν οι αιτητές σ' αυτή την προσφυγή, την ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης και το Δικαστήριο είναι υπέχρεος να την ακυρώσει εφόσον την κρίνει παράνομη, όπως κρίνεται η επίδικη διοικητική απόφαση σ' αυτή την περίπτωση.

20

25

Τέλος, πρέπει να σημειώσω ότι και σε διαφορετική απόφαση αν κατέληγα, δηλαδή ότι θα έπρεπε να τύχει εφαρμογής η αρχή η οποία υιοθετήθηκε στην *Παπαδόπουλλος*, θα έφθανα στο ίδιο αποτέλεσμα υπό το φως της μαρτυρίας που έχει προσαχθεί (ένορκος ομολογία Α. Βασιλοπούλου, διευθύνονται συμβούλου και μετόχου της αιτήτριας εταιρείας) και από την οποία προκύπτει, εκ πρώτης όψεως, ότι οι αιτητές υπέστησαν ζημία η οποία δεν έχει εξαλειφθεί με την ανάκληση της επίδικης διοικητικής απόφασης.

30

35

Η προσφυγή επιτυγχάνει με έξοδα.

40

Η επίδικη διοικητική απόφαση ακυρώνεται στην ολότητά της, βάσει του Άρθρου 146.4(β) του Συντάγματος.

Η προσφυγή επιτυγχάνει με έξοδα.